

bindelser til den katolske kirke – på trods af at Nicaragua formelt set ikke har en officiel statsreligion.

Den danske bistand i Nicaragua søger at sikre rammerne for religionsfriheden ved at fremme god regeringsførelse. Bistanden ydes til decentralisering- og demokratiseringsprocesser, der øger ansvarlighed og gennemsækelighed i den offentlige forvaltning samt styrker den offentlige debat og civilsamfundets politiske deltagelse på lokalt og nationalt niveau.

De Palæstinensiske Selvstyreområder

Befolkningen i de palæstinensiske selvstyreområder i Gaza og på Vestbredden andrager ifølge de seneste opgørelser ca. 3,2 mio. Indtil for få år siden udgjorde muslimer ca. 97 procent og kristne ca. 3 procent. Antallet af kristne har på det seneste været faldende. Nylige skøn anslår, at det kristne mindretal nu udgør mindre end 2 procent.

Der er ingen tvivl er om, at der foregår overtrædelser af menneskerettighederne i de palæstinensiske områder, eller at Den palæstinensiske Myndighed (PA) må bære ansvaret for en del af disse. Den palæstinensiske menneskerettighedsorganisation LAW, som er kendt for at indtage en endog særdeles kritisk holdning til PA på menneskerettighedsområdet, udarbejdede i 1998 en rapport om det kristne mindretals forhold i selvstyreområderne. I henhold til rapporten er der intet dokumenteret grundlag for at antage, at PA systematisk forfølger det kristne mindretal, eller at det kristne mindretal på anden måde udsættes for begrænsninger i udøvelsen af dets tro. Ej heller muslimer, der har konverteret til kristendom, kan hævde at blive udsat for forfølgelse. Rapportens konklusioner på dette punkt bakkes op af kristne repræsentanter i selvstyreområderne, herunder flere borgmestre samt ledere af prominente kristne institutioner i Bethlehem. I rapporten påpeges det videre, at forholdet mellem PA og de kristne i området er godt. Det samme gælder generelt forholdet mellem kristne og muslimer. Kristne indtager fremtrædende poster i PA, ligesom borgmestrene i Ramallah og Bethlehem samt i en række landsbyer er kristne. Præsident Arafat har flere kristne rådgivere og er i øvrigt gift med en kristen. Under Pavens besøg i området sidste år deltog Arafat og sendte dermed et signal om opbakning til og respekt for det kristne mindretal i den palæstinensiske befolkning.

Som nævnt har der været tale om en nedgang i antallet af kristne i selvstyreområderne. Årsagen skal først og fremmest findes i økonomiske forhold. På grund af den palæstinensiske økonomis dårlige forfatning har emigrationen af kristne til udlandet således været et konstant fænomen gennem de senere år og synes nu tiltagende. I den forbindelse spiller det uden tvivl ind, at de kristne generelt er i besiddelse af et højere uddannelsesniveau end deres muslimske medborgere og derfor har bedre muligheder for at finde beskæftigelse andetsteds.

Der findes ingen lovmæssig beskyttelse af religionsfriheden, men det kan tilføjes, at det udkast til midlertidig grundlov for selvstyreområderne, som i efterhånden tre år har ligget til endelig godkendelse hos præsident Arafat, indeholder et afsnit om beskyttelse af religiøs overbevisning. I artikel 4 slås det fast, at Islam er den officielle religion, og at islamisk doktrin skal danne grundlag for lovgivningen. Det fremgår samtidig, at alle palæstinensere skal være lige for domstolene og lovgivningen uden diskrimination af nogen grund, herunder religion (artikel 9).

En betydelig del af den danske bistand til den palæstinensiske befolkning har til formål at fremme demokrati, respekten for menneskerettigheder herunder beskyttelse af religionsfriheden og god regeringsførelse. Der er dog ikke hidtil afsat midler med det specifikke formål at styrke religionsfriheden.

Rwanda

Religionsfrihed er sikret i den rwandiske grundlov og til dato har der ikke været rapporteret om brud herpå. Forholdet mellem den katolske kirke og regeringen er væsentligt forbedret siden biskoppen fra Gikongoro, der blev arresteret i april 1999 for deltagelse i folkedrab, blev løsladt i juni 2000. Præsident Kagames besøg i Vatikanet har også bidraget til at forbedre forholdet mellem den katolske kirke og den rwandiske regering.

Som led i ydelsen af overgangsbistand støtter Danmark FN's udviklingsprogram, UNDP's trust fond for Rwanda. Herigennem støttes bl.a. træning af det rwandiske politi i grundlæggende menneskerettigheder. Ligeledes ydes der støtte inden for retssektoeren. Her støttes efteruddannelseskurser for juridisk personale og informationskampagner om retssystemet og rettigheder i fængsler for indsatte og for pårørende til ofre for folkedrab.